

16.9.2026/KL

Suomen Tanssiurheiluliiton Soveltavan liikunnan hanke – ohjeistusta seuroille

Sisällysluettelo

- 1. Yleisiä hankkeeseen liittyviä huomioita ja velvoitteita**
- 2. Toimintaympäristön ja oman seuran analyysi sekä päätösten teko**
 - 2.1 Seuran halukkuus ja valmius käynnistää soveltavaa liikuntaa**
 - 2.2 Alueellinen tarveselvitys soveltavalle liikunnalle**
 - 2.3 Soveltavan liikunnan kohderyhmän määrittely ja rajaus**
 - 2.4 Seuran itsearvio edellytyksistä toteuttaa soveltavan liikunnan ryhmiä**
 - 2.5 Päätöksenteko ja ryhmien käynnistämisestä**
- 3. Soveltavan liikunnan sisältö, käytännön toiminnan suunnitelma ja toteutus**
 - 3.1 Yleistä**
 - 3.2 Ohjelmasisältö ja ryhmän nimi**
 - 3.3 Tiedottaminen**
 - 3.4 Muuta huomioon otettavaa**
- 4. Markkinointi ja viestintä kohderyhmän saavuttamiseen**
- 5. Muuta toimintaa tukevaa ja edistävää asiaa**
- 6. Liite 1. Yhteistyötahot**

1. Yleisiä hankkeeseen liittyviä huomioita ja velvoitteita

Kyseessä on **Opetus- ja kulttuuriministeriön** Suomen Tanssiurheiluliitto ry:lle (Liitto) myöntämä ja Liiton Soveltavan liikunnan hanke. Se toteutetaan **1.8.2025 – 31.7.2027**. Hanketta hallinnoi liitto ja varsinaisen kohderyhmien kanssa toteutuvan käytännön toiminnan järjestävät hankkeeseen valitus pilottiseurajat. Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat myös **Kehitysvammaliitto, Special Olympics Finland, SO Finland ja Voimisteluliitto**.

Hanke liittyy Suomen Tanssiurheiluliiton strategiseen tavoitteeseen, jossa **monilajisuus** sekä **tanssin terveyttä ja toimintakykyä** edistävät vaikutukset saadaan esille ja käyttöön mahdollisimman laajasti eri kohderyhmille.

Liiton arvojen mukaisesti tavoitteena on edistää **yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa**. Punaista lankana on esteettömyys, **osallisuus ja yhdessä tekeminen**. Hankkeen kohderyhmänä ovat **eri ikäiset kehitysvammaiset**.

Päämääränä ja tavoitteena on, että liikuntakyvyltään rajoittunut henkilö voi toimia oman erilaisuutensa, edellytystensä ja mahdollisuuksiensa mukaisesti seurassa eri rooleissa ja tehtävissä. Hän voi olla mm. harrastaja, urheilija, kilpailija ja/taiuratoimija.

Ennen toiminnan käynnistämistä, selvitetään **toimintaympäristön tarpeet sekä oman seuran mahdollisuudet ja edellytykset** huomioon ottaen kohderyhmän mahdolliset erityistarpeet, liikuntarajoitteet sekä apuvälineet.

Mahdollisimman yksityiskohtainen ja tarkka suunnitelma on A ja O. Hyvänä konkreettisena työkaluna on aikajanelle rakennettu **prosessikuvaus**, jossa kaikki vaiheet, eri toiminnot sekä yhteydenotot ja -pidot on kirjattu näkyville. Janalle voi merkitä myös, kenen vastuulla eri tehtävät ja vaiheet prosessissa ovat.

Liiton hallinnoimaan OKM-hankkeeseen liittyy oleellisena osana toimintojen **kirjaus, raportointi sekä toiminnan seuranta ja arviointi**. Pilottiseuroilta ja hankkeen ohjausryhmältä edellytetään toimintojen kirjaamista hankkeen eri vaiheista, onnistumisista, haasteista sekä mahdollisista korjaavista ja ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä. Pilottiseurajat laativat toimintaraportin viimeistään hankkeen päätyttyä. Tällöin muistiinpanot ovat kultaakin arvokkaampia. Toimintaraportissa tehdään arvioita myös siitä, miten asetetut tavoitteet saavutettiin ja miten onnistumista mitattiin. Yhtä lailla kerrotaan, haasteet ja esteet, jos joku suunnitelman osa tai tavoite jäi saavuttamatta.

Raportointiin kuuluu säännöllinen **palautteen keräys** kohderyhmältä, sen lähipiiriltä ja yhteistoimintakumppaneilta. Varsinkin kohderyhmälle tehtävä palauteformaatti on pohdittava tarkkaan. Monelle kirjallisessa ja/tai digitaalisessa muodossa oleva lomakkeisto ei ole toimiva tai riittävä. Palautteen kokoamisessa tarvitaan jopa luovuutta ja toiminnallisia menetelmiä. Tärkeää on saada palaute myös harrastajan lähipiiriltä ja mahdollisilta henkilökohtaisilta avustajilta mm.

toiminnan järjestelyistä, ryhmän toimivuudesta, vaikuttavuudesta sekä kehittämistarpeista.

Liitto edellyttää, että prosessin aikainen **tiedon vaihto ja keskustelu** prosessin aikana pilottiseurojen kanssa on **vuorovaikutteista, säännöllistä ja aktiivista**.

2. Toimintaympäristön ja oman seuran analyysi sekä päätösten teko

Toimintaympäristöanalyysillä selvitetään, onko seuran **toiminta-alueella tarvetta** kehitysvammaisille suunnatulle soveltavalle liikunnalle ja millainen mahdollinen tarve on.

Oman seuran analyysillä selvitetään, millaiset **toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset, mahdollisuudet ja resurssit seuralla on** toiminnan käynnistämiseen. Onko toiminnalle haasteita tai jopa esteitä soveltavan liikunnan järjestämiselle. Monesta näkökulmasta huolella tehty selvitystyö sekä mahdollinen riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen säästää jatkossa monelta ongelmalta ja sudenkuopalta.

2.1 Seuran hallituksessa/johtoryhmässä selvitetään, onko soveltavan liikunnan käynnistämiseksi **halukkuutta, innostusta ja valmiutta periaatteellisella tasolla**. Sopiiko soveltava liikunta seuran arvoihin, imagoon, seuramielikuvaan, asenneilmastoon yms. Pystytäänkö kohderyhmä integroimaan seuratoimintaan. Voiko olla uhkana, että soveltava liikunta jää jopa pysyvästi omaksi erityisryhmäkseen muun toiminnan ulkopuolelle. Onko näiltä osin esteitä tai haasteita vain onko kaikki kunnossa ja "latu auki".

2.2 Jos ja kun "latu on auki" selvitetään, onko soveltavalle liikunnalle **tarvetta alueellasi**, johon tanssiliikunta hyvin soveltuisi. Millaista tarjontaa alueella jo on ja mille kohderyhmille. Mitä puuttuu ja miltä kohderyhmiltä. Onko alueella jo valmiiksi muiden lajiliittojen seurojen ja toimijoiden järjestämää harrastus- ja ryhmätoiminta ko. kohderyhmälle. Millaiset yhteistyömahdollisuudet näiden toimijoiden kanssa vois luoda.

Selvitystyötä tehdessä yhteyttä voi ottaa

- ❖ liikunnan aluejärjestöön,
- ❖ kunnalliseen (ml. kaupungit) sosiaali- ja/tai liikuntatoimen ja muihin palveluntuottajiin, kunnan sote- ja hyte-palveluihin
- ❖ vammaisjärjestöihin, vammaisten tukiyhdistyksiin
- ❖ kehitysvammaisten asumisyksiköihin
- ❖ erityiskouluihin
- ❖ muiden lajiliittojen seurojen vastaaviin toimijoihin
- ❖ ks. tarkempi liitteenä oleva lista yhteistyötahoista.

2.3 Kun tarvekartoitus on tehty ja **kohderyhmä** päätetty, tehdään **kohderyhmän raja**us. Rajaukseen vaikuttavat seuran toiminnalliset edellytykset. Rajaus sekä toimitila-, resurssi- ja toiminnalliset mahdollisuudet kulkevat käsikädessä.

Kehitysvammaisia on **laaja kirjo lievästä vaikeaan** kehitysvammaan. Toimintarajoitus voi liittyä kykyyn liikkua, toimia, hahmottaa, suunnistautua, muistaa, ymmärtää ja kommunikoida. Jotkut tarvitsevat liikunnan apuvälineitä (esim. pyörätuoli). Joillakin on tukena osa- tai kokoaikaisen henkilökohtainen avustaja.

Jaksamisessa on myös yksilöllisiä eroja. Joku jaksaa olla aktiivisesti ja keskittyneesti mukana koko ryhmätunnin. Toiset uupuvat herkemmin ja aktiivisuus hiipuu nopeammin. Tämäkin on hyvä ennakoida jo suunnitteluvaiheessa ja toimintaa resursoidessa.

Kohderyhmä voidaan rajata esim. **lapsi/aikuinen ja/tai toimintarajoitusten näkökulmasta**. Ikäajatteluun ei kannata juuttua, sillä eri-ikäisyys on joskus jopa etu. Ryhmä voi olla myös ”kaikille avoin”, jolloin ryhmästä tukee hyvinkin heterogeeninen. Rajausta voi tehdä myös yhteistyössä alueen yhteistyökumppaneiden kanssa. Jos harrastajalla on hyvä toimintakyky, hänet voidaan ohjata mieluusti mukaan seuran normaaliin toimintaan.

Kohderyhmän rajaamiseen vaikuttaa myös se, kuinka paljon **resursseja** toimintaan voidaan varata. Ryhmäohjaajan lisäksi tarvitaan vähintään yksi henkilö, joka on tarvittaessa ryhmäläisten tukena ja avustajana, jolloin ohjaaja pääsee keskittymään omaan työhönsä. Mitä toimintakyvyltään rajoittuneempi ryhmä on, sitä enemmän tarvitaan auttavia käsiä.

2.4 Kohderyhmän valinta kulkee yhtäaikaaisesti **seuran omat mahdollisuuksien, edellytysten ja resurssiselvitysten** kanssa. Onko joitakin **haasteita**, jotka ennen toiminnan käynnistämistä on mahdollista selättää. Kohderyhmän sitoutumisen ja motivaation kannalta on aina parempi, että toiminta suunnitellaan alusta alkaen pysyväksi ja pitkäkestoiseksi. Tämä on tärkeä ottaa huomioon seuran edellytyksiä arvioidessa.

Toimintaedellytysten selvitykseen liittyvät:

- ❖ Harrastuspaikan **saavutettavuus** (mm. keskeinen paikka/ julkinen liikenne/parkkipaikat)
- ❖ Soveltuvatko tilat kohderyhmälle. Ovatko ne **esteettömät** tai voidaanko erityisjärjestelyillä huolehtia, että tiloihin pääsee ja niissä voi liikkua/toimia joko mahdollisimman omatoimisesti tai avustettuna (kynnykset, rappuset/luiskat/hissit, automaattiovet, puku- ja wc-tilat jne.). Monilla pyörätuoli on päivittäinen liikkumisen

apuväline, jota käytetään myös tanssitunneilla. Miten ja missä pyörät on mahdollista puhdistaa jne.

Jos seuralla on omia ja/tai omaan käyttöön vuokrattuja tiloja, tälle kohderyhmälle sopivat hyvin päiväajatkin. Tällöin toiminta ei kuormita iltojen ruuhka-aikoja.

Onko seura ja sen yhteisö asenteellisesti esteetön.

- ❖ **Turvallisuus** (mm. peilit, ovien lukitus, ensiapuvälineistö, tietoturva). Kun harrastajien nimet ja yhteystiedot toiminnan käynnistettyä kirjataan, on henkilöstöllä tärkeää olla tieto myös mahdollisista **sairauksista**, jotka voivat ilmetä ryhmätoimintojen aikana (esim. diabetes/epilepsia). Etukäteen on myös selvitettävä, mitkä valmiudet seuralla ja henkilöstöllä on myös poikkeavien ja hätätilanteiden hoitoon. Miten niihin varaudutaan ja kuka asiasta toiminnan aikana vastaa.
- ❖ Toiminnan **säännöllisyys ja jatkuvuus** on tällekin ryhmälle A ja O. Siksi henkilöstösuunnitelmassa tämä on jo etukäteen huolehdittava ja varmistettava.
- ❖ Ohjaajien **osaaminen, tiedot, taidot, pystyvyys**. Iso etu on, kun ohjaaja on innokas ja sitoutunut tehtävään sekä tuntee toimitilan, toiminnan ja lajin turvallisuustekijät. Ohjaajan vaihtuvuus tai eritoten tiheä vaihtuvuus ei ole tälle kohderyhmälle hyväksi. Mukana voi olla myös apuohjaajia ja/tai harrastajan oma avustaja, jottei ohjaajan aika mene liiaksi ko. henkilön avustamiseen. Otetaan huomioon myös ohjaajien riittävyys, sijaisjärjestelyt, ohjaajien tuki. Varmistetaan osaaminen **ja ohjeistus ensiapu- ja hätätilanteissa**.
- ❖ **Henkilöresurssien määrä**. Kohderyhmän ryhmä- ja oheistoiminnan järjestämiseksi tarvitaan ottaa huomioon erityistekijää ja mitoittaa myös tarvittaessa henkilöstö sen mukaisesti. Kokemuksen mukaan esim. **kuljetukset (taksit)** eivät useinkaan toimi kellolleen. Jonkun vastuuhenkilön on tärkeää olla paikalla vähintään puoli tuntia ennen varsinaista ryhmätoiminnan alkua samoin tunnin päättymisen jälkeen. Tämä on selkeästi vastuutettava jo etukäteen. Etukäteen on myös syytä selvittää, mihin yhteydenotto tehdään, mikäli taksi ei saavu sovitusti tai ei ollenkaan. Tällä kaikella on merkitystä myös toiminnan hinnoitteluun. Avustavaa henkilöstöä varattaessa otetaan huomioon ryhmäläisten mahdollinen omat henkilökohtaiset avustajat ja heidän roolinsa järjestelyissä ja ryhmätoiminnassa.
- ❖ **Hinnoittelu ja taloudelliset mahdollisuudet** (mm. henkilöstö, koulutus, välinehankinnat, kehittämistyö). Hanke tarjoaa

pilottiseuroille **maksuttomat koulutuksen** ja operatiivisen tuen ja ohjaksen hankkeen aikana.

Seura itse hinnoittelee oman toimintansa periaatteiden ja talousohjesääntönsä mukaisesti. On aina kannatettavaa, jos toimintaan saadaan ulkopuolista taloudellista tukea tai seuralla itsellään on taloudelliset mahdollisuudet pitää hintataso muuta toimintaa edullisempänä.

Jatkuvuuden ja kestävän perustan turvaamiseksi hinnoittelun on hyvä perustua samoihin periaatteisiin, kuin seuran muukin ryhmätoiminta olla linjassa muun seuratoiminnan kanssa. Onko sisar-/perhealennuksia yms. Onko mahdollisuus omatoimiseen harjoitteluun.

SOS lapsikylä voi tukea myös harrastusta "Unelmista totta" - rahastostaan. Tuki on tarkoitettu vähävaraisille perheille. Seura ei voi tukea hakea, vaan hakijana pitää olla kuitenkin henkilö (7–17-vuotias) itse tai hänen perheensä/vastuuttamansa henkilö. Yhteystieto unelmista@sos-lapsikyla.fi

Henkilöresurssien määrä (ks. edellä) määrittelee myös hinnoittelua.

Yhdistyslain ja seuran sääntöjen mukaan toiminta suunnataan seuran jäsenille. Soveltavan liikunnan pilottiryhmät ovat kuitenkin nimensäkin mukaan kokeiluryhmiä, joten ne voidaan katsoa alkuun toiminnan kehittämiseksi. Jota ne ovatkin. Myöhemmin tietenkin myös tämä ryhmä maksaa **jäsenmaksun** seuran sääntöjen mukaan.

- ❖ Monipuolinen **riskikartoitus** ja ennalta ehkäisevien toimien huomioon ottaminen toiminnan suunnittelussa, säästää monelta ikävältä yllätykseltä.
- ❖ Seura huolehtii **henkilöstön vakuutusturvasta** ja varmistaa, että myös ryhmäläisillä on oma vakuutusturvansa.

2.5 Kun selvitys- ja ennakotyö sekä riskien kartoitus ja niihin varautumisen periaatteet on selvitetty, **tehdään päätös** soveltavan liikunnan käynnistämisestä tai että toimintaa ei käynnistetä.

Soveltavan liikunnan toteutus liittyy myös seuran strategiseen ja pitkän tähtäimen toiminnalliseen, taloudelliseen sekä markkinointi- ja koulutussuunnitelmaan. On tärkeää, että päätös tehdään hallitus-/johtoryhmätasolla. Jos päätös on myönteinen, seuran johto sitoutuu toimintaan, toiminnan arviointiin ja sen kehittämiseen sekä muihin hankkeen velvoitteisiin.

Soveltavan liikunnan ohjaajat tarvitsevat tukea vaativassa tehtävässään ja siksi ainakin tälle hankkeen aikaiselle toiminnalle on hyvä nimetä säännöllisesti

kokoontuva seuran oma sisäinen **ohjausryhmä**. Liittotasolla ohjausryhmä jo toimii seurojen tukena.

3. Soveltavan liikunnan sisältö, käytännön toiminnan suunnitelma ja toteutus

3.1 Yleistä

Soveltavan liikunnan hankkeeseen kuuluvat pilottiryhmät toimivat ja ohjataan omana toimintona hankkeen toimivuuden, vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden seurannan ja arvioinnin mahdollistamiseksi.

Tavoitteena ja periaatteena on kuitenkin, että niin moni kuin mahdollista, ohjautuisi ja integroituisi seurassa uusiin tai jo aiemmin toimiviin ryhmiin. Integraatio seuratoimintaan on tärkeää, vaikka ryhmät toimisivatkin jatkossa omina ryhminään.

On tärkeää ja tavoiteltavaa, että seuran kaikki harrastajat ovat yhtä lailla seuran tärkeitä jäseniä ja osallistuvat voimiensa ja kykyjensä mukaan seuratoimintaan kaikin tavoin. Seuran tulisi edistää osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä olla kaikille turvallinen inklusiivinen toimintaympäristö.

Osallisuutta ja kuulluksi tulemistä edistävät

- ❖ kokemus kuulumisesta joukkoon ja joukossa toimijuudesta
- ❖ yhdenvertaisuus, mahdollisuus osallistua ja toimia
- ❖ turvallinen ilmapiiri
- ❖ hyväksytyksi kokeminen
- ❖ mahdollisuus vaikuttaa
- ❖ joustavat opetusjärjestelyt
- ❖ erittäminen/mukauttaminen
- ❖ myönteinen vuorovaikutus
- ❖ mahdollisuus onnistumiseen
- ❖ erilaisuuden arvostaminen

3.2 Ohjelmasisältö ja ryhmän nimi

Kun toimintaa käynnistetään, on selvää, että **ohjelmasisällöstä** on vielä varsin karkea suunnitelma. Toiminnan käynnistyttyä ryhmä sekä sen taitotaso, edellytykset, mahdollisuudet, toiveet ja tarpeet muokkaavat ohjelman sisältöä ja käytännön toteutusta. Jotta soveltavan liikunnan ryhmästä voidaan viestiä sekä sitä esitellä ja markkinoida, on jotain konkretiaa kuitenkin jo oltava.

Soveltavan liikunnan **ryhmän nimi** on tärkeä. Se luo mielikuvaa. Nimeämisessä ja viestinnässä kannattaa välttää käsitettä ”erikoisryhmä” tai ”matalan kynnyksen ryhmä”. Ne kategorisoivat harrastajia turhaan.

Mielellään jotain sellaista, joka innostaa ja kiinnostaa. Casamban ryhmän nimi on Luova tanssi, Kuopiossa Kiva Tanssi ja Järvenpään Cavalierillä Hyvät Tyypit! (nimeen kuuluu siis myös tuo huutomerkki).

On hyvä muistaa, että ohjauksessa tuetaan ja edistetään asioita, jotka ovat harrastajan vahvuuksia ja joissa asioissa harrastaja pärjää ja kokee onnistumista. ***Tärkeää on se, mikä toimii, ei se, mikä ei toimi. Yhtä lailla kuin ” miksi ei voi, vaan miten toimitaan, että voi”***

3.3 Tiedottaminen

Tiedottaminen toimii selkokielellä. Käytetään yksinkertaista, selvää suomen kieltä. Suunnitteluvaiheessa, vaikkei kaikki ole vielä ihan ”viimeisen päälle”, tehdään jo ***esite***, jota käytetään viestinnässä ja markkinoinnissa. Se on tärkeä muistin tuki yhteistyökumppaneille, kun kohderyhmää etsitään ja kootaan. Esitteeseen (ja seuran verkkosivuille) on liitettävä myös ***yhdys henkilön nimi ja yhteystiedot***, joilta saadaan asiaan liittyvää lisätietoa.

Kohderyhmän, yhteistyökumppaneiden, toimijoiden on tärkeää tietää:

1. Mikä on ***ryhmän nimi*** ja millaisesta ryhmästä on kysymys. ***Kenelle*** se on tarkoitettu ja miten pääsee mukaan.
2. ***Milloin*** (päivämäärä ja kellonaika) ja ***missä*** ryhmät kokoontuvat. Lasten ryhmät on hyvä järjestää koulupäivien yhteyteen, jos mahdollista.
3. Mikä on ***ryhmätoiminnan***/rupeaman ajallinen ***kesto***. Kuinka ajoissa voi tulla paikalle ja kuinka pitkään voi tiloissa oleskella. Tämä tieto tarvitaan mm. kuljetusten ja taksikyytien järjestämiseen. Ja onko paikalla koko ajan joku, joka voi tarvittaessa olla harrastajien apuna ja tukena. Miten huomioon otetaan saattajat/avustajat/tukihenkilöt. Pitääkö heidän jäädä paikalle vai selvittääkö ohjaajavoimin. Voiko tiloissa nauttia välipalaa, tehdä läksyjä, käydä suihkussa tms.
4. ***Mille ajalle*** toiminta on suunniteltu (esim. syyskausi, syyskuusta joulukuulle).
5. ***Saavutettavuuteen ja esteettömyyteen*** liittyvät asiat (ks. edellä). Onko mahdollisuus myös omatoimiseen harjoitteluun. Saako paikan päällä apua (jos ei ole omaa avustajaa)
6. ***Mitä ryhmässä tehdään***. Painottuuko sisällössä tanssillinen liikunta, pelit ja leikit (perusliikunta) ja/vai harjoitellaanko ryhmän kanssa tanssilajeja ja tekniikoita (lajiharjoittelu).

7. Mitkä ovat harrastajien (ja mahdollisesti avustajien) **varusteet** ja mitä muuta pitää harrastajien ottaa huomioon.
8. Mikä on kauden/ryhmätunnin **hint**a ja jos tarpeen, mikä on seuran **jäsenmaksu**. Voiko saada sisar- tai muita alennuksia. Voidaanko toimintaa tukea jotenkin (esim. sosiaalitoimen kautta).
9. Kuka on soveltavan liikunnan **yhdyshenkilö**, johon voi tarvittaessa ottaa yhteyden. Yhteystiedot siis mukaan tiedotteeseen.

3.4 Muuta huomioon otettavaa

1. Kun toiminta on käynnistynyt ja ryhmä on jo tiedossa, ohjaajat kokoavat ryhmän **nimilistan** ja harrastajien/huoltajan/avustajan **yhteystiedot**. Monessa seurassa ilmoittautuminen tapahtuu digitalisesti sähköisen järjestelmään kautta. Kaikille kohderyhmään kuuluville eikä hänen läheisilleenkään sähköinen ilmoittautumisjärjestelmä ja tiedonkeruu ei ole mahdollista. Tämä on syytä ottaa huomioon ja varauduttava hoitamaan asia vaihtoehtoisella tavalla.
2. **Käyntitilastoa** pidetään jokaisesta tapaamisesta.
3. Tämä oli esillä jo ryhmätoiminnan suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa, eli että ohjaajien on tärkeä tietää harrastajien **terveydentilasta oleelliset asiat** (diabetes, epilepsia yms.), jotta osaavat tarvittaessa toimia tilanteen mukaan. Samoin on hyvä tietää kuormituksen/rasituksen suhteen huomioon otettavat asiat – tunnin suunnittelu ja rytmittäminen. Samalla taudin määrittelyllä voi olla hyvinkin erilainen toimintakyky.
4. On koettu erittäin hyväksi, tärkeäksi sekä sitoutumista lisääväksi, että soveltava liikunnan ryhmät **esiintyvät** (tai myöhemmin jopa kilpailevat), jolloin harjoitteluun tulee tavoite sekä vahva innostus ja motivaatio.
5. **Kausisuunnitelma** ja **jatkopolut** (on tärkeää, että jatko on kaikille heti tiedossa) omassa seurassa tai mahdollisessa seurayhteistyössä. Onko suunnitelmissa mahdollisesti harrastajan polku tasolta toiselle. Kuvaus ryhmästä ja sen jatkopolut kuvataan myös seuran harrastaja- ja urheilupoluilla kuten muutkin seuran ryhmät. Tiedot kirjataan myös seuran ohjauksen ja valmennuksen linjaan (Tähtiseurat).
6. Ohjaajilla on seuran puolesta **vastuuvakuutus**. Harrastajien on syytä varmistaa, että heillä itsellään on ainakin **vapaa-ajan vakuutukset** kunnossa. Yksi vaihtoehto on tälle ryhmälle seuran ottama ryhmävakuutus.

7. Jos seura haluaa kuvata harrastajia omaan some- ja muuhun viestintään, jokaiselta on saatava **kuvaus- ja videointilupa**. Jollei lupaa saada, voidaan ryhmää kuitenkin kuvata, mutta siten että kuvauksesta kieltäytyjät eivät kuvissa ole tai otos on sellainen, ettei siitä voi heitä tunnistaa.
8. Kaikki kolme seuraa olette Tähtiseuroja, joten ko. ryhmistä laitetaan **Tähtiohjelman mukaiset kuvaukset** myös nettisivuille ja Toimintakäsikirjaan/Ohjauksen ja valmennuksen linjaan.

4. Markkinointi, viestintä ja kohderyhmän saavuttamiseen

Ohjeiston liitteenä on luettelo **tahoista, joihin voi olla yhteydessä**, kun kohderyhmää ja sen lähipiiriä tavoitellaan. Keskeisiä toimijoita ovat vammaisyhdistykset, kehitysvammaisten tukiyhdistykset, erityiskoulut ja koulujen erityisluokat, kunnan liikunta- ja sosiaalitoimi sekä liikunnan aluejärjestöt. Tosin kanavat ovat tulleet tutuiksi jo siinä vaiheessa, kun seura teki toimintaympäristöanalyysia ja tarvekartoitusta. Kaikki Suomen kaupunkinen ja kuntien Hyte-alueet ovat Kehitysvammaliiton jäseniä, joten tiedotus menee näille toimijoille jo sitäkin kautta.

On tärkeää olla **henkilökohtaisesti yhteydessä** eri toimijoihin ja käydä paikan päällä esittelemässä toimintaa. Siksi flyerit tai muu esite on tärkeää laatia jo ennakoon ja valmiina jaettavaksi muistin tueksi.

Tavoitteena on, että yhteistoiminnasta kehittyisi vuorovaikutuksellinen **kumppanuus**, jolla varmistetaan myös toiminnan jatkuvuutta ja toiminnan yhteistuumin kehittämistä.

Kokemus on osittanut, että erilaiset **liikunta- ja muut alueelliset tapahtumat** ovat olleet oivia tapoja saada kontakti kohderyhmään ja heidän läheisiin. Eikä ole huono idea sekään, että toiminnasta saadaan **lehtijuttu tai radiohaastattelu**.

Viestinnässä on tärkeää, että kaikki tapahtuu **selkokielellä**, helpolla suomen kielellä, tutuilla sanoilla ja lyhyillä lauseilla. Selkokielisyyteen liittyy myös selkeät kuvat: ks. Papuset verkkopalvelusivut sekä sen kuvapankki ja sekä Papuri-verkkokirjatyökalu. Ks. myös Vernerin verkkopalvelu ja Selkokielikeskus.

On myös hyvä ottaa huomioon, että erilaiset liikkujat ja tanssin harrastajat **näkyvät myös seuran kotisivuilla ja monimuotoisuus seuran kuvituksessa**.

5. Muuta toimintaa tukevaa ja edistävää asiaa

Seurat voivat hakea tarvittaessa tukea kehitysvammaisten toiminnalleen eri rahoituslähteistä. Kesätoimintaan sai vuonna 2026 seuratukea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Seurataan, onko sama mahdollista myös ensi vuonna. Tukea voi hakea myös omalta kunnalta tai kaupungilta (liikuntatoimi, tilat, ohjaajapalkkiot, tiedotus). Paralympiakomitea myöntää starttistipendejä, 1000

€/hlö. Paikalliset yhdistykset, yritykset ja säätiöt tukevat myös eri kohderyhmien liikunta- ja harrastustoimintaa. Tanssiurheiluliitolla on myös Auli Korhosen rahasto, joka jonka avulla voidaan tukea lasten ja alle 17-vuotiaiden juniori-ikäisten tanssiurheiluharrastusta. Edellä oli maininta jo SOS-lapsikylän ”Unelmista totta” -rahastosta.

Lisätietoa saatte

- Kehitysvammaliitto, palvelut ja kohderyhmäasiantuntemus: sisko.rauhala@kvl.fi
- Viestinnästä alisa.heino@dancesport.fi
- Seuratoiminnasta ja käytännön järjestelyistä, katriina.lahti54@gmail.com

Katsokaa myös yhteinen Soveltavan liikunnan Teams-alusta. Siellä on mm. Alisan tekemä viestintäkooste sekä kokoustemme muistiot.

Liite 1.

Yhteistyötahot

- ❖ vammaisyhdistykset (mm. Leijonaemot)
- ❖ vammaispalvelujen työntekijät
- ❖ vanhempien yhdistykset ja vanhempien tukiyhdistykset
- ❖ (erityis)koulut, oppilaitokset, päiväkodit
- ❖ vammaispalvelujen asumisyksiköt, työ- ja päivätoimintakeskukset
- ❖ kuntien soveltavan liikunnan vastaavat
- ❖ HV-palveluiden vammaispalvelu ja sosiaalitoimi (sosiaalityöntekijät)
- ❖ Kuntien ja kaupunkien liikuntakoordinaattorit
- ❖ kuntoutusalan toimijat (ft, tote)
- ❖ apuvälineyksiköt/ -keskukset
- ❖ kouluterveydenhoitajat
- ❖ HUOM. Hyvinvointialueet ovat mm. Kehitysvammaliiton jäseniä
- ❖ Alueen eri erityisryhmien ja neurologisten sairauksien yhdistykset

Viestinnällisesti ja markkinoinnillisesti em. lisäksi hyviä alustoja ovat:

- ❖ somekanavat
- ❖ seuran omat verkkosivut
- ❖ Suomi Sportin Sporttihaku
- ❖ paikallislehti, juttuvinkki, ilmoitus
- ❖ puskaradio
- ❖ ilmoitustauluviestintä siellä missä väki liikkuu

❖ tapahtumat, messut yms

Kehitysvammaliiton alueelliset varsinaiset jäsenet ovat potenttialisia yhteistyökumppaneita samoin kuin hyvinvointialueet, vammaissäätiöt, potilasyhdistykset sekä mm. kirkolliset toimijat.